

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	3
2.	Bygningsmæssige forhold.....	4
2.1	Bygning og gangarealer.....	4
2.2	Cellerne.....	5
2.3	Øvrige rum mv.	6
2.3.1	Besøgsrum	6
2.3.2	Fritidsfaciliteter.....	7
2.3.3	Skolestue	8
2.3.4	Værksted	8
2.3.5	Toilet og bad	9
2.3.6	Køkken.....	10
2.3.7	Gårdtursareal.....	11
2.3.8	Lægerum	12
3.	Arbejde, fritid og undervisning	12
3.1	Arbejde.....	12
3.2	Fritid.....	14
3.3	Undervisning.....	16
4.	Lægebetjening mv. og rensvæske.....	16
5.	Belæg mv.	18
6.	Andre forhold.....	20
6.1	Forplejning	20
6.2	Købmand	21
6.3	Fjernsyn.....	22
6.4	Køleskabe	22
6.5	Fællesskab	22
6.6	De indsatte kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler	23
6.7	Talsmandsordning	24
6.8	Avishold.	24
6.9	Euforiserende stoffer	24
6.10	Vold.....	25
6.11	Information af indsatte	25
6.12	Undvigelse	25
6.13	Anvendelse af edb.....	26
6.14	Kompensation for moms.....	27

7. Rapportgennemgang	27
7.1 Retsgrundlag	27
Opfølgning	28
Underretning	28

1. Indledning

Den 1. januar 1997 trådte lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand i kraft. I bemærkningerne til lovforslagets § 18 er det forudsat at ombudsmanden foretager systematiske inspektioner af fængsler til opfyldelse af en anbefaling fra Den Europæiske Komité vedrørende forebyggelse af tortur og anden umenneskelig behandling eller straf. Samtidig blev retsplejelovens § 779 ophævet, jf. ombudsmandslovens § 31, stk. 2. Det tilsyn som medlemmer af Københavns Borgerrepræsentation og amtsrådene havde ført med varetægtsarrestanters behandling og forholdene i varetægtsfængsler (arresthuse) i henhold til retsplejelovens § 779, ophørte således med virkning fra den 1. januar 1997. Det er herved forudsat at denne tilsynsopgave i fremtiden varetages af ombudsmanden.

Lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand gælder også for Færøerne, men kundgørelse af rigslovgivning i Lovtidende skal for Færøernes vedkommende suppleres af kundgørelse i Landsstyrets kundgørelsestidende Kunngerðablaðið for at få retsvirkning på Færøerne (jf. nu lov nr. 735 af 6. december 1989 om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne). En sådan kundgørelse er endnu ikke sket, og loven er derfor ikke sat i kraft på Færøerne. Det gælder også bestemmelsen i lovens § 31, stk. 2, der ophæver den tidligere ombudsmandslov. Det er således fortsat den gamle ombudsmandslov der gælder for Færøerne. Da lov nr. 258 af 9. juni 1971 om Folketingets Ombudsmand heller ikke er kundgjort på Færøerne, er det lovebkendtgørelse nr. 342 af 1. december 1961 om Folketingets Ombudsmand der fortsat gælder på Færøerne (indtil lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand kundgøres i Kunngerðablaðið). Til denne lov knytter sig en instruks for Folketingets Ombudsmand, jf. bekendtgørelse nr. 48 af 9. februar 1962 der således også fortsat gælder for Færøerne.

Efter lovebkendtgørelse nr. 342 af 1. december 1961 om Folketingets Ombudsmand omfatter ombudsmandens virksomhed (bl.a.) den statslige forvaltning (§ 1, stk. 1). Det gælder også færøske anliggender der er undergivet statslige forvaltningsmyndigheder (rigsmyndigheder). Efter § 3, stk. 2, i instruksen for Folketingets Ombudsmand er ombudsmanden berettiget til af egen drift at undersøge enhver virksomhed der hører under hans embedsområde. Ombudsmanden har efter denne bestemmelse (også tidligere) foretaget inspektioner af fængsler og arresthuse mv. i Danmark.

Som led i inspektionsvirksomheden foretog jeg og to af mine medarbejdere den 26. august 2008 inspektion af Arresthuset i Tórshavn. Til stede under inspektionen var Landfogeden (politimesteren) på Færøerne, arrestforvareren og overvagtimesteren.

Jeg har tidligere den 10. august 2001 foretaget inspektion af Arresthuset i Tórshavn, og der er således tale om en geninspektion. Den tidligere inspektion er behandlet i min (endelige) rapport af 19. marts 2002 og tre opfølgingsrapporter af 8. august 2002, 14. oktober 2002 og 28. august 2003. De bygningsmæssige forhold i arresthuset er beskrevet i rapporten af 19. marts 2002, og det er kun i den udstrækning der er sket bygningsmæssige forandringer eller på anden måde gennemført væsentlige ændringer i de eksisterende forhold at disse forhold vil blive omtalt i denne rapport. Det samme gælder for hovedemnerne arbejde, fritid og undervisning ligesom det gælder for de forskellige emner der i den oprindelige rapport er omtalt under "Andre forhold".

Inspektionen den 26. august 2008 omfattede samtaler med arresthusets ledelse, en rundgang i arresthuset og en samtale med talsmanden for de indsatte.

Talsmanden har fået særskilt brev med svar på sine klager og er blevet orienteret om at forholdene indgår i denne rapport. Disse forhold er således medtaget under de enkelte punkter nedenfor.

I forbindelse med inspektionen bad jeg om kopi af samtlige akter i de 10 seneste disciplinærsager forud for den 4. juli 2008 (tidspunktet for varsling af inspektionen), dog ikke sager der måtte være mere end et år gamle. Det ønskede materiale blev udleveret under inspektionen. Der henvises til pkt. 7 nedenfor.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Tórshavn, Landfogeden (politimesteren) på Færøerne og Direktoratet for Kriminalforsorgen for at give myndighederne lejlighed til at komme med eventuelle bemærkninger om de faktiske forhold som er beskrevet i rapporten. Arresthuset og Landfogeden har i brev af 20. januar 2009 fremsat sådanne bemærkninger som er blevet indarbejdet i rapporten. Jeg har ikke modtaget nogen bemærkninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

2. Bygningsmæssige forhold

2.1 Bygning og gangarealer

De bygningsmæssige rammer skal indledningsvis kort omtales. Arresthuset er bygget i to etager i sammenhæng med politigården og blev taget i brug i 1967. Det består af en gammel afdeling og en "ny" afdeling fra 1987 med et samlet areal på i alt 757 m². Der er plads til 14 indsatte.

I stueetagen er der fire celler, bibliotek, lægerum, kondirum, opholdsrum, værksted, toilet og baderum, vaskerum og personalefaciliteter. På første sal er der ti celler, toilet og baderum, besøgslokale, opholdsrum, spisestue, køkken, depot og personalefaciliteter.

På gangarealet på 1. sal i den gamle afdeling er vinduerne hele vejen under loftet blevet udskiftet med tykkere vinduesglas som går helt op til kanten af loftet. Udskiftningen er sket for at forhindre indsmugling af euforiserende stoffer af de tidligere smalle, delvist oplukkelige vinduer.

2.2 Cellerne

Der er 14 celler i alt – syv i den nye afdeling og syv i den gamle afdeling. Cellerne i den gamle afdeling er ca. 7,3 m² og i den nye afdeling ca. 11,1 m² inklusiv toilet med håndvask.

Jeg besøgte tre celler – celle 16 i den nye afdeling i stueetagen, celle 19 i den nye afdeling på 1. sal og celle 8 i den gamle afdeling på 1. sal.

Det blev oplyst at alle celler i den gamle afdeling er blevet malet for nylig. I den nye afdeling er alle vægge blevet vasket af og gjort klar til at blive malet. Celle 16 (ny afdeling) som jeg besøgte, var blevet malet ca. 2 måneder før inspektionen.

Arrestforvareren påpegede at nogle af bordene på cellerne trænger til at blive skiftet ud. De er fra 1987 (hvor den nye afdeling blev bygget), og bordpladerne er plettede af olie fra de indsatte arbejde med montering af fiskekroge.

Alle madrasser er blevet skiftet ud to gange siden inspektionen i 2001, og de nuværende madrasser er alle kriminalforsorgens lux-madrasser som er testet for brandsikkerhed på Teknologisk Institut, og hvis liggekomfort er godkendt af en række indsatte som har prøveligget madrassen. Efter indførelsen af denne type madras har Arresthuset i Tórshavn ikke fået nogen klager over madrasserne.

Arresthuset forventer at de indsatte gør rent i deres celler hver lørdag formiddag. Der er ingen fritidsaktiviteter før alle er færdige med rengøringen.

Cellerne gav generelt indtryk af at være rene og velholdte.

Jeg beder arresthuset om at underrette mig om hvorvidt der er nærmere planer om udskiftning af det ældste møblement i cellerne.

En ny rygelov (lagtingslov nr. 61 af 10. juni 2008 om foranstaltninger til nedsættelse af tobaksforbruget) trådte i kraft på Færøerne den 1. juli 2008. Loven indebærer at de indsatte ikke længere må ryge i fællesrum, men kun på deres egen celle, og der bliver derfor røget meget på cellerne. Arresthuset overvejer at gøre nogle af cellerne til ikke-ryger celler til fordel for indsatte som måtte ønske en røgfri celle. I den forbindelse har arresthuset planer om at lave en anonym spørgeskemaundersøgelse for at afdække behovet for etablering af røgfri celler.

Vinduerne i cellerne på første sal i den gamle afdeling vender ud mod bagsiden af politistationen og en lukket gård hvor politiet parkerer både tjenestebiler og deres private biler. For at hindre indkig i cellerne fra politistationen og omvendt indkig i politiets lokaler fra cellerne har arresthuset sat (lys) grå film op på den nederste halvdel af vinduerne i disse celler. De indsatte kan derfor kun kigge ud hvis de sætter møbler hen foran vinduerne og kravler op. Desværre har der været en ubehagelig episode hvor en indsat gennem længere tid fra sin celle systematisk registrerede politipersonales færden. Arresthuset vil derfor gerne have afskærmet vinduerne yderligere så lignende episoder ikke sker fremover. Det blev oplyst at arresthuset overvejer forskellige løsningsmodeller, herunder navnlig en model med udvendige skrå skærme på siderne og midt på vinduerne som hindrer kig til siderne og ned i gården, men som ikke dæmper lysindfaldet i cellerne væsentligt.

Jeg beder arresthuset om underretning om resultatet af overvejelserne om etablering af røgfri celler og om afskærmning af vinduerne på første sal i den gamle afdeling.

2.3 Øvrige rum mv.

2.3.1 Besøgsrum

Besøgsrummet er møbleret med en briks med koboltblåt betræk, to stole og et sofa-bord. Møblementet er pænt bortset fra at der er en stor plet på betrækket på briksens ryglæn. Det blev oplyst at pletten er forsøgt fjernet flere gange uden held.

Der er desuden en håndvask med spejl, flydende sæbe i en beholder på vasken, papirhåndklæder i en beholder på væggen og en affaldsspand. I et hvidt skab i det ene hjørne er der lagener, køkkenruller og to gennemsigtige plastikbokse med henholdsvis kondomer og engangsklude.

To af væggene er hvide, mens væggen under vinduet (bag briksen) og væggen omkring døren og skabet er malet i en klar turkis farve. Der er billeder med blå nuancer på væggene, og gardinerne er hvide med lyse- og mørkeblå striber.

Det var tydeligt at besøgsrummet er gjort mere hyggeligt siden inspektionen i 2001, og rummet fremtrådte rent og pænt bortset fra pletten på briksens ryglæn. Da arresthuset allerede flere gange har forsøgt at fjerne pletten, har jeg ikke grundlag for at henstille at der gøres noget ved den, men nøjes med at bemærke at den var iøjefaldende.

På gangarealet uden for besøgsrummet er der for 2-3 år siden blevet installeret en detektorkarm som de besøgende skal igennem før de går ind i besøgsrummet. Det blev oplyst at karmen har haft stor effekt med hensyn til at nedbringe antallet af mobiltelefoner som arresthuset beslaglægger hos de indsatte.

Der er et toilet på den anden side af gangen over for besøgsrummet. Der var rent og pænt på toilettet.

I forbindelse med min inspektion i 2001 blev det oplyst at der forestod et projekt med etablering af toiletfaciliteter i direkte tilknytning til besøgslokalet. Under geninspektionen oplyste arresthusets ledelse at projektet ikke er blevet realiseret, og at der heller ikke længere er planer om det. Det skyldes dels detektorkarmens placering ved indgangen til besøgsrummet, dels hensynet til at sikre en flugtvej i tilfælde af brand mv.

På baggrund af det oplyste foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om toiletfaciliteter i direkte tilknytning til besøgsrummet.

2.3.2 Fritidsfaciliteter

Arresthuset har et kondirum som de indsatte kan benytte i middagstimen mellem kl. 12.00 og 13.00 og efter arbejde fra kl. 17.00 til kl. 21.30. Kondirummet er udstyret med løbebånd, romaskine, kondicykel, vægttræningsredskaber og en ribbe. Siden min inspektion i 2001 er der etableret ventilation i rummet. Der er spejle på væggen, og der hænger forskellige plancher med instruktion i brugen af redskaberne. I et hjørne står en ghetto blaster, og uden for døren til rummet står endnu en kondicykel. Løbebåndet og romaskinen er kommet til siden min inspektion i 2001. Løbebåndet ser allerede noget slidt ud, og de to kondicykler er begge af ældre dato.

Ledelsen oplyste at arresthuset har fået en bevilling på 18.000 kr. til en ny maskine (en multitrimmer) til kondirummet. Maskinen er bestilt og er under produktion i smedefabrikken i Statsfængslet Jyderup. Den kommer til at indeholde både romaskine og vægte.

Under min samtale med de indsattes talsmand udtrykte han på vegne af de indsatte ønske om to nye kondicykler, da de nuværende er både gamle og slidte.

Arresthusets ledelse har i brev af 18. september 2008 oplyst at det er aftalt med talsmanden at den ene kondicykel sættes i stand med det samme, og at den anden udskiftes i slutningen af året hvis der er økonomi til det, eller i januar 2009 når det nye budgetår er startet.

Jeg beder arresthuset om at underrette mig om indretningen af kondirummet når det er færdigt.

Som jeg nævnte under inspektionen, går jeg ud fra at en instruktion i brugen af den nye multitrimmer vil blive hængt op i kondirummet når maskinen er installeret.

2.3.3 Skolestue

Der er ikke noget egentligt undervisningslokale. Tidligere blev spisestuen brugt som skolestue, men nu benyttes det nye værksted, jf. pkt. 2.3.4 nedenfor. De dage hvor der er undervisning, lukker værkstedet kl. 14.00.

Det giver mig ikke anledning til bemærkninger.

2.3.4 Værksted

Efter inspektionen i 2001 har arresthuset fået en særbevilling på 2,2 mio. kr. til etablering af værksted og reovering af gårdtursareal.

Et værksted er nu etableret i en del af det tidligere gårdtursareal. Lokalet er stort med hvide vægge, mørkegrønne døre og karme, lyst træloft og gråt linoleum på gulvet. I den ene ende står to store borde med fire stole ved hver. I den anden ende hænger et stort fladskærmstiv under loftet. Herunder er der et vindue ud til gangarealet hvor der står et billardbord. Vinduet er bibeholdt fra tidligere hvor der var vindue (på gangen) ud til det gamle gårdtursareal. Der er desuden et lille lavt bord med en kaffemaskine. På gulvet langs væggene står kasser med materialer til det arbejde som de indsatte udfører (jf. pkt. 3.1 nedenfor).

Der er ingen former for redskaber eller produktionsudstyr på værkstedet. Jeg henviser herom til pkt. 3.1 nedenfor.

Som tidligere nævnt trådte en ny rygelov i kraft på Færøerne den 1. juli 2008. De indsatte må derfor ikke længere ryge i værkstedet. Mange indsatte vil af den grund hellere arbejde i deres egen celle hvor det er tilladt at ryge. På inspektionstidspunktet var der fem ud af tolv indsatte der arbejdede i værkstedet.

Under inspektionen blev det oplyst at arresthuset – for at motivere de indsatte til at arbejde i værkstedet i stedet for på cellen – som en foreløbig kompromisløsning gav de indsatte som arbejdede i værkstedet, lov til at holde rygepauser på cellen.

Fra værkstedet er der udgang til et mindre uderum som er overdækket med stålwirer og gennemsigtig plastic, og hvor en stor port fører ud af arresthuset. Rummet var ved at blive sat i stand, og arresthuset oplyste på inspektionsdagen at der er planer om at sikre den store port og herefter lade de indsatte der arbejder i værkstedet, anvende uderummet til rygepauser. Arresthuset oplyste senere – efter et møde med repræsentanter for Direktoratet for Kriminalforsorgen i arresthuset den 27. august 2008 – at direktoratet havde foreslået at der i stedet laves en dør direkte fra værkstedet ud til gårdtursarealet så det er muligt for de indsatte at holde rygepauser der.

Arresthuset har i brev af 20. januar 2009 oplyst at de indsatte som arbejder i værkstedet, som en foreløbig løsning får lov at holde rygepauser i det overdækkede uderum.

Jeg beder arresthuset om at underrette mig om hvilken (permanent) løsning arresthuset vælger til rygepauser under arbejdet i værkstedet, og om gennemførelsen af den valgte løsning.

2.3.5 Toilet og bad

De indsatte i den nye afdeling har eget særskilt toilet med håndvask i tilknytning til deres celler.

I den nye afdeling er der både i stueetagen og på 1. sal et stort fælles baderum med to adskilte brusere og forhæng til at trække for. Der er endvidere et toilet i tilknytning til baderummene. En lille forgang forbinder toilet og baderum.

Det blev oplyst at loftet i forgangen på 1. sal (som det sidste) mangler at blive skiftet ud.

Jeg beder om at blive underrettet når loftet i den lille forgang på første sal er blevet udskiftet.

Begge toiletter og baderum er fælles for mænd og kvinder og kan benyttes af alle indsatte. De indsatte kan bade når de vil. Det blev oplyst at dørene til toiletter og baderum kan låses op af personalet udefra hvis der skulle blive behov for det.

Arresthuset har haft problemer med at de indsatte blev smittet med fodsvamp ved at benytte baderummene. Begge baderum bliver derfor nu hver 14. dag grundigt rengjort med klorin, og det har mindsket problemet.

Toiletter og baderum så på inspektionstidspunktet pæne og rene ud.

Der er et lille toilet i tilknytning til værkstedet. Der er adgang til toilettet fra værkstedet. Før etablering af værkstedet var der adgang til toilettet fra gangen, og på tidspunktet for min tidligere inspektion var rummet ikke særlig pænt. Nu ser rummet pænt og ny-istandsat ud, og på inspektionstidspunktet var det pænt rengjort. Der er flydende sæbe og papirhåndklæder ved håndvasken.

På det fælles toilet på første sal var der et stykke almindelig håndsæbe og et stofhåndklæde. På fællestoilettet i stueetagen var der hverken sæbe eller håndklæde.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har den 26. marts 2003 udsendt en generel henstilling til samtlige kriminalforsorgens institutioner om at udskifte håndsæbe og stofhåndklæder med henholdsvis flydende sæbe og engangshåndklæder eller håndklæderuller.

Jeg går derfor ud fra at arresthuset vil sørge for at der også på de to fællestoiletter i forbindelse med baderummene bliver opsat beholdere med flydende sæbe og papirhåndklæder.

Jeg har ingen yderligere bemærkninger til toiletter og baderum.

Med hensyn til spørgsmålet om de indsattes adgang til rensesæbe henviser jeg til pkt. 4 nedenfor.

2.3.6 Køkken

Køkkenet er ca. 9 m². Det blev senest renoveret i 1995. Ledelsen oplyste at køkkenet er så slidt at der er planer om en fuldstændig renovering, herunder udskiftning af alle hårde hvidevarer.

Vinduerne i køkkenet har tidligere været beklædt med glasspejl for at hindre indkig fra omkringliggende beboelsesejendomme. Glasspejlet bevirkede at de indsatte kunne se ud, men ingen kunne se ind i køkkenet. Dette gav imidlertid anledning til at nogle af de indsatte generede kvindelige bilister ved at banke på ruderne når kvinderne parkerede

udenfor, og det kunne ikke udefra ses hvem der bankede. Der er nu i stedet sat (lys) grå film indvendigt på det ene vindue, og udvendigt er der sat to skærme op som hindrer indkig af det andet vindue. Det blev oplyst at der ikke længere er problemer med indsatte som banker på vinduerne – ifølge arresthuset formentlig fordi de indsatte ikke ønsker at der bliver sat film op på det sidste vindue så lysindfaldet bliver yderligere dæmpet.

På inspektionstidspunktet var der rent og ryddeligt i køkkenet.

På grund af køkkenets størrelse har levnedsmiddelkontrollen ikke kunnet godkende køkkenet til fuld selvforplejning. Det skyldes at der ikke er tilstrækkelig plads til den fornødne køle- og frysekapacitet (se om selvforplejning under pkt. 6.1).

De indsatte må altid bruge køkkenet, og indsatte som ikke bryder sig om de retter der fremgår af kostplanen, har således mulighed for selv at lave mad.

Der er ingen skarpe knive i køkkenet, men arresthuset overvejer om der fremover skal være skarpe knive til brug for madlavningen. Knivene skal i givet fald være fastgjort til køkkenbordet med en kort metalsnor.

Jeg beder arresthuset om at oplyse nærmere om planerne for renovering af køkkenet, og hvornår renoveringen forventes at være færdig.

2.3.7 Gårdtursareal

Som det fremgår af pkt. 2.3.4 ovenfor, er gårdtursarealet blevet renoveret for nylig i forbindelse med etablering af værkstedet. Det tidligere triste og utidssvarende gårdtursareal fremstår nu pænt og lyst med nymalede hvide vægge og to nye borde med bænke under en overdækning.

Det blev oplyst at gården har samme mål som en squashbane, bortset fra endevæggen som mangler lidt i højden. Gårdens belægning er derfor malet i en svag grøn farve, og der er optegnet hvide streger som på en squashbane. Der er bestilt squashkettjere, så banen snart kan tages i brug.

Arresthuset har desuden hos den lokale smed bestilt et stativ til et net til fodtennis, så de indsatte også kan spille dette spil i gården.

Renoveringen af gårdtursarealet har medført en stor forbedring. Jeg beder arresthuset om at underrette mig når indretningen af arealet er helt færdig, og de planlagte sportsfaciliteter kan tages i brug.

2.3.8 Lægerum

Før blev lægebesøg afviklet i cellerne eller hos lægen, men der er nu indrettet et lægerum i et tidligere depot ved siden af biblioteket. Lægerummet blev taget i brug en uge før inspektionen. Inventaret består af en undersøgelsesbriks, et højt skab, en stålbordplade med en vask og skabe under og et computerbord med en pc. På inspektionstidspunktet var rummet endnu ikke helt færdigindrettet. Det blev oplyst at arresthusets læge havde udarbejdet en liste over manglende ting som skulle bestilles. Der er indgang til lægerummet gennem biblioteket.

Jeg går ud fra at lægerummet mest bliver benyttet i dagtimerne og dermed uden for bibliotekets åbningstider (som er fra kl. 17.00 til 21.00, jf. pkt. 3.2 nedenfor), og at der derfor ikke opstår problemer med f.eks. diskretion hvis der er lydt mellem lægerum og bibliotek. Men hvis lægerummet anvendes i bibliotekets åbningstid, beder jeg arresthuset om at være opmærksom på om der er et diskretionsproblem, og i givet fald overveje at lukke biblioteket, mens lægekonsultationerne foregår.

Lægerummet giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger.

3. Arbejde, fritid og undervisning

3.1 Arbejde

Det arbejde arresthuset kan tilbyde, er hovedsagelig montering af fiskekroge på liner, og denne arbejdsopgave kan arresthuset skaffe i så rigelige mængder at alle indsatte der ønsker at arbejde, har mulighed for det. Herudover er der en indsat der har arbejde som gangmand, og de indsatte tilbydes også arbejde med almindelig vedligeholdelse af arresthuset. To af de indsatte har f.eks. over sommeren 2008 udført malerarbejde udvendigt på arresthuset, og det blev oplyst at indvendigt malerarbejde snart skulle påbegyndes.

På inspektionstidspunktet kunne arresthuset desuden tilbyde pakkeopgaver af valgmateriale fra landsstyret. I perioder er der også andre pakke- eller monteringsopgaver – f.eks. pakning af sæsontilbud for det færøske flyselskab Atlantic Airways eller montering og pakning af store fiskekroge. Markedet for de store fiskekroge er småt, så den samlede arbejdsopgave som arresthuset får, er hele årsproduktionen på ca. 5000 pakker, og det kan de indsatte udføre i løbet af ca. 14 dage.

Sommeren 2007 havde arresthuset et godt arbejdstilbud fra Tórshavn Kommune med vedligeholdelse af fodboldbanen og tilskuerpladserne på stadion. Opgaven varede hele sommeren, og det var godt lønnet. Arresthuset fik samme tilbud fra kommunen i 2008, men da samtlige indsatte på det tidspunkt var testet positive for euforiserende stoffer, kunne arresthuset ikke påtage sig opgaven.

Arresthuset prøver at skaffe andre – og mere spændende – arbejdsopgaver end arbejdet med montering af fiskekroge, men det er svært. Det skyldes dels at mange egnede arbejdsopgaver bliver udført af beskyttede værksteder, dels at arresthuset ikke kan påtage sig hasteopgaver med en tidsfrist for arbejdets udførelse, da arresthuset i perioder har mange indsatte der ikke ønsker at arbejde.

Som nævnt under pkt. 2.3.4 ovenfor, er der ingen former for redskaber eller produktionsudstyr i værkstedet. Det blev oplyst at arresthuset har et ønske om at have produktionsudstyr til fremstilling af fiskekroge. Det ville give arresthuset mulighed for at tilbyde nogle af de langtidsindsatte denne arbejdsopgave i stedet for blot montering af kroge på liner. Ifølge arresthuset kræver det at firmaet som arresthuset monterer fiskekroge for, har tiltro til at én eller to af de indsatte gennem længere tid kan og vil betjene den maskine som bruges til fremstillingen.

På nuværende tidspunkt har det nyetablerede værksted udelukkende funktion som et sted hvor der udføres celledarbejde i fællesskab. Som jeg bemærkede under inspektionen, er der efter min opfattelse behov for at lokalet bliver indrettet med en form for redskaber eller produktionsudstyr, så det får funktion som et egentligt værksted hvor arresthuset kan tilbyde andet arbejde end arbejdet med montering af fiskekroge. Jeg beder arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse hvilke overvejelser det giver anledning til.

Arbejdstiden er fra kl. 9.00-12.00 og igen fra kl. 13.00-17.00, i alt 7 timer om dagen.

Arbejdet med montering af fiskekroge på liner er akkordlønnet. De indsatte får 32 kr. for 1000 stk. påsatte kroge. Akkorden er fastsat ud fra bestemmelserne i beskæftigelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 372 af 17. maj 2001 om beskæftigelse mv. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner). Ifølge bekendtgørelsens § 7, stk. 2, skal en institution tilstræbe at fastsætte akkorden således at der ved en normal arbejdsindsats kan opnås et vederlag der svarer til vederlaget til de timelønnede uden tillæg. Det blev oplyst at en indsat der er helt uøvet i montering af fiskekroge, kan montere 2000 kroge om dagen. Det giver en dagløn på 64 kr. Timelønnen i arresthuset er 8,32 kr. hvilket svarer til en dagløn på 58,24 kr.

De indsattes talsmand som jeg havde en samtale med under inspektionen, klagede over at de indsatte får for lidt i løn for arbejdet med montering af fiskekroge. Det er de indsattes opfattelse at akkorden er sat for lavt i forhold til priserne på f.eks. kioskarer på Færøerne. Talsmanden nævnte til eksempel at det tager 3 timer at montere 1000 kroge og dermed tjene 32 kr. Til sammenligning koster en pakke cigaretter 55 kr. på Færøerne.

Under den afsluttende samtale på inspektionsdagen forelagde jeg klagen for arresthusets ledelse. Ledelsen oplyste at de indsatte hovedsagelig bruger deres løn på cigaretter, sodavand og ugeblade. Cigaretter er væsentlig dyrere på Færøerne end i Danmark. Til gengæld er sodavand en del billigere, og ugeblade koster næsten det samme på Færøerne som i Danmark.

På baggrund af det oplyste beder jeg Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse om hvorvidt det er rimeligt at lønnen til de indsatte i arresthuset i Tórshavn svarer til lønnen til indsatte i danske fængsler og arresthuse. Jeg beder om at direktoratet i den forbindelse inddrager en sammenligning af priserne for de tre nævnte varegrupper i Danmark og på Færøerne.

Det blev oplyst, at hvis en indsat f.eks. vælger at sove det meste af formiddagen og derfor ikke møder til arbejde i værkstedet kl. 9.00-12.00, kan vedkommende ikke efterfølgende møde til arbejde kl. 13. Det skyldes at arresthuset tilstræber at de indsatte følger en arbejdsdag ligesom andre i samfundet. De indsatte kan dog arbejde alt det de vil på egen celle, også efter endt arbejdstid i værkstedet.

Det blev ikke i forbindelse med inspektionen drøftet om arresthuset håndhæver arbejdspligten over for de afsonere som ikke ønsker at arbejde. Jeg beder derfor arresthuset om at oplyse nærmere herom.

Arbejdet med montering af fiskekroge eller pakkearbejde kan foregå i værkstedet eller på cellen hvis den indsatte foretrækker det. Også varetægtsarrestanter kan arbejde i værkstedet. Arresthuset har i brev af 20. januar 2009 oplyst at de indsatte ikke længe har mulighed for at arbejde sammen to og to på cellerne, da arresthuset nu har fået et udmærket arbejdsrum med det formål at de indsatte skal kunne arbejde sammen.

De arbejdsmæssige forhold giver mig ikke anledning til andre bemærkninger end dem jeg har anført ovenfor.

3.2 Fritid

Celledørene er i dagtimerne på hverdage lukket fra kl. 9.00-12.00 og fra kl. 13.00-17.00. De indsatte kan således i middagstimen (kl. 12.00-13.00) og i aftentimerne (kl. 17.00-21.30) på hverdage og i weekenderne benytte de fritidstilbud der er i arresthuset. Dog er der lørdag formiddag ikke mulighed for at lave fritidsaktiviteter før alle indsatte har gjort rent på deres celler (jf. pkt. 2.2 ovenfor).

Arresthusets fritidstilbud består af et kondirum med forskelligt fitnessudstyr (jf. pkt. 2.3.4 ovenfor), billard på gangen i stueetagen, bordtennis på gangen på 1. sal, squashbane på gårdtursarealet og et bibliotek. Der er desuden tv i opholdsrummet på 1. sal, og de indsatte har derudover mulighed for at leje tv til deres celler.

Der er fælles spisning morgen, middag og aften i spisestuen, og de indsatte har mulighed for selv at lave mad eller bage i køkkenet i deres fritid. Gårdtur foregår mellem kl. 8.30 og 9.00 og igen mellem kl. 17.00 og 17.30 på hverdage og en time senere på søn- og helligdage.

Arresthusets præst holder både gudstjenester i arresthuset og i nogle af de små nærliggende kirker i området. Gudstjeneste uden for arresthuset holdes ca. hver anden måned, og alle indsatte plejer at være med.

I forbindelse med min tidligere inspektion blev det oplyst at arresthuset ca. en gang om ugen gav de indsatte mulighed for at komme med til sport ude i byen, og at arresthuset et par gange om året arrangerede fjeldvandreture for de indsatte.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om de indsatte stadig får mulighed for at dyrke sport ude i byen og komme med på vandreture, og i givet fald hvor hyppigt disse aktiviteter finder sted.

Biblioteket er åbent hver dag fra kl. 17.00 til kl. 21.00. De varetægtsfængslede har adgang til biblioteket uden for den almindelige åbningstid. Arresthuset har indgået en aftale med biblioteket i Tórshavn om en ny biblioteksordning i arresthuset. Direktoratet for Kriminalforsorgen har godkendt ordningen som gælder fra den 1. oktober 2008. Ordningen indebærer at biblioteket i Tórshavn hver 14. dag leverer bøger som de indsatte har bestilt, og hver fjerde uge kommer en biblioteksmedarbejder i arresthuset så de indsatte der ønsker det, kan tale med den pågældende om særlige litteraturonsker mv. Arresthuset skal have en cd-rom med en litteraturliste fra biblioteket i Tórshavn, så de indsatte kan bestille bøger på en computer i arresthuset. Biblioteket vil løbende opdatere cd-rommen for at sikre at de nyeste bøger er med.

Jeg beder om at få tilsendt en kopi af den aftale arresthuset har indgået med biblioteket i Tórshavn, og oplysninger om hvordan ordningen fungerer. Jeg går ud fra at arresthuset vil informere i husordenen om den nye biblioteksordning, og jeg beder om også at få tilsendt en kopi af den reviderede udgave af husordenen.

Jeg har ikke bemærkninger til arresthusets fritidstilbud ud over det jeg har anført ovenfor.

3.3 Undervisning

Der er undervisning i arresthuset fire timer om ugen fordelt på to dage fra kl. 14.00 til kl. 16.00. Undervisningen foregår i værkstedet som derfor på de to undervisningsdage lukker allerede kl. 14.00. Det blev oplyst at den lærer som arresthuset har ansat, er meget engageret. Der undervises i fire fag – skriftlig og mundtlig færøsk, regning og matematik. Ca. 80-90 pct. af de indsatte deltager i undervisningen, og undervisningsniveauet spænder fra 3. klasse- til gymnasieniveau.

Arresthuset havde regnet med at gennemsnitlig seks indsatte ville deltage i undervisningen, men interessen blandt de indsatte er langt større. Det blev oplyst at Direktoratet for Kriminalforsorgen har tilkendegivet at ville se velvilligt på et ønske om forøgelse af timetallet, og arresthusets ledelse er indstillet på at søge herom i takt med en øget efterspørgsel fra de indsatte. Det er læreren der vurderer behovet for undervisningstimer.

Arresthuset kan endvidere snart tilbyde undervisning i vredeshåndteringsprogrammet "Anger management". Direktoratet for Kriminalforsorgen har bevilget materiale til kurset, og det er på vej. Det er en medarbejder fra KIF (Kriminalforsorgen i Frihed) der skal stå for undervisningen på kurset.

Jeg har noteret mig at arresthuset er indstillet på at søge Direktoratet for Kriminalforsorgen om et øget timetal til undervisning når der er behov for det.

Jeg beder arresthuset oplyse om de indsatte fortsat har mulighed for at benytte sig af Tórshavn Kommunes tilbud om aftenskoleundervisning.

Arresthuset har ikke en pc til undervisningsbrug endnu.

Jeg har i forbindelse med tidligere inspektioner af arresthuse udtalt at de indsatte så vidt muligt bør have mulighed for at benytte en pc i undervisningen. Jeg beder derfor arresthuset om at oplyse om der er planer om at anskaffe og opstille en pc i værkstedet til undervisningsbrug.

4. Lægebetjening mv. og rensesvæske

Tidligere blev arresthuset betjent af to af kommunens læger som sammen havde konsultationslokaler i en bygning lige ved siden af arresthuset. Nu har arresthuset indgået aftale med én læge som kommer fast i arresthuset tirsdag og fredag hver uge. Lægebesøg foregår i det nyindrettede lægerum. Det blev oplyst at personalet er tilfredse med den nye ordning, herunder at det nu kun er én læge der står for udskrivning af

medicin. Det er også arresthuslægen der står for nedtrapning af de indsatte der er afhængige af euforiserende stoffer.

Medicin opbevares i to skabe i vagtrummet. Det ene skab indeholder den medicin som de indsatte har fået ordineret i daglige doser. Her er også medicinlister med angivelse af de nøjagtige doseringer som de indsatte skal have. Det andet skab er et depotskab hvor medicinrester opbevares. Noget medicin anvendes så forholdsvis hyppigt at eventuelle rester fra en indsat som er blevet løsladt eller ikke længere har behov for medicinen, gemmes til brug for andre indsatte. Det er kun arresthuslægen der står for oprydning i depotskabet. Restmedicin afleveres herefter til apoteket.

På inspektionstidspunktet sad der nøgler i begge skabe, og der var en stor mængde medicin i depotskabet.

Jeg tilkendegav under inspektionen at det efter min opfattelse er uhensigtsmæssigt at der sidder en nøgle i depotskabet så al restmedicin er frit tilgængelig for samtlige medarbejdere i arresthuset.

Allerede under inspektionens afsluttende samtale oplyste arresthusets ledelse at der var blevet aftalt en ny ordning med arresthuslægen. Der vil på depotskabet blive sat en plombe som de ansatte skal bryde for at hente medicin i skabet når det er nødvendigt, og arresthuslægen telefonisk har givet besked om det. Den ansatte skal hver gang notere hvilken medicin og hvilken mængde der er fjernet fra skabet, og herefter erstatte plomben med en ny plombe med et nyt nummer.

Jeg har ingen bemærkninger til den påtænkte nye ordning som jeg går ud fra vil blive indført hurtigst muligt, hvis det ikke allerede er sket.

Selv om de indsatte ikke kommer i vagtrummet, hvor skabene står, er det efter min opfattelse heller ikke hensigtsmæssigt at der sidder en nøgle i skabet med den medicin der anvendes dagligt. Jeg tænker her navnlig på at der i perioder er mange misbrugere blandt de indsatte. Jeg går derfor ud fra at også medicinskabet fremover vil være aflåst, og at nøglen vil blive opbevaret (et ikke synligt sted) væk fra skabet.

Efter indretningen af det nye lægerum i arresthuset er det planen at de indsattes lægejournaler skal lægges ind på den computer der er installeret i rummet.

I forbindelse med min tidligere inspektion af arresthuset blev det oplyst at arresthuset ikke havde adgang til de indsattes lægejournaler. De blev ikke opbevaret i arresthuset, men i en aflåst skuffe i vagtstuen blev der opbevaret kriminalforsorgens fortrykte ske-

maer betegnet "Lægejournal" hvor der blev gjort notater om medicinering og meddelelser til brug for personalet. Når vagtlægen foretog sygebesøg, fik den pågældende lejlighed til at se hvad der var noteret i skemaerne, og til selv at gøre eventuelle notater.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvem der fremover får adgang til lægejournalerne når de er lagt ind på computeren i lægerummet, og om der fortsat vil blive gjort brug af de nævnte lægejournalsskemaer.

Rensevæske og vejledning i brugen heraf skal være frit tilgængeligt for de indsatte, jf. Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 3. oktober 2000 til kriminalforsorgens anstalter og arrestinspektører.

Under min rundgang i arresthuset så jeg rensesvæske (klorin) på det fælles toilet i stueetagen og på toilettet ved værkstedet. Jeg går ud fra at der også er klorin på det fælles toilet på 1. sal. Ingen af stederne var der en vejledning i brugen af rensesvæske. Arresthuset oplyste at man tidligere uden held havde forsøgt at skaffe en vejledning.

Under inspektionens afsluttende samtale fremviste arresthuset en vejledning om brugen af rensesvæske som arresthuset netop havde modtaget.

Da rensesvæske er frit tilgængeligt for de indsatte i arresthuset, og da jeg går ud fra at en vejledning i brugen heraf fremover vil være tilgængelig samme steder som rensesvæsken, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

5. Belæg mv.

På inspektionsdagen var der 12 indsatte i arresthuset. Indtil det tidspunkt havde det gennemsnitlige belæg i 2008 været 12,3 indsatte.

Arresthuset modtager afsonere med domme op til 15 måneder, mens afsonere med længere straffe sendes til afsoning i Danmark. Arresthuset har tidligere modtaget afsonere med domme op til 18 måneder, men der er blevet iværksat en nedsættelse fra 18 til 15 måneder fordi arresthuset ikke har kapacitet nok til at afvikle alle de domme der afsiges af retten på Færøerne, og arresthuset har en vis pukkel af dømte som venter på at afsones. Den maksimale tid en indsat kan opholde sig i arresthuset, er således faldet fra 12 til 10 måneder. Det sker at arresthuset modtager afsonere fra Danmark.

Jeg går ud fra at der fortsat normalt er flere afsonere end varetægtsindsatte i arresthuset således at arresthuset mere fungerer som fængsel end som arresthus og derved adskiller sig fra arresthusene i Danmark.

Som noget nyt i forhold til min tidligere inspektion oplever arresthuset at flere og flere af de indsatte er dømt for handel med euforiserende stoffer eller anden narkotikarelateret kriminalitet, dog ikke berigelseskriminalitet og prostitution som ellers er typiske former for følgekriminalitet i forbindelse med narkotika. På inspektionstidspunktet var en tredjedel af de indsatte dømt for narkokriminalitet, men i perioder kan det være samtlige afsonere.

Arresthuset oplever desuden at rigtig mange af de indsatte bliver testet positive for euforiserende stoffer når de møder til afsoning. Det er typisk stoffer som hash, amfetamin og ecstasy. Det har stor indflydelse på forholdene i arresthuset når mange af de indsatte eller samtlige indsatte har misbrugsproblemer. Miljøet bliver ifølge ledelsen meget mere barskt.

Om problemer med euforiserende stoffer i arresthuset henviser jeg til pkt. 6.10 nedenfor.

På inspektionsdagen var tre af de tolv indsatte kvinder. Det blev oplyst at det ikke giver anledning til problemer når der er kvindelige indsatte – tværtimod har de kvindelige indsatte en positiv virkning på stemningen i arresthuset generelt og en god indflydelse på nogle af de mandlige indsatte som f.eks. gør mere ud af deres personlige hygiejne når der er kvindelige indsatte til stede i arresthuset.

Arresthuset har meget få unge under 18 år indsat. Der har for nylig været én indsat under 18 år, og vedkommende var kun varetægtsfængslet i meget få dage. Inden for de sidste mange år har arresthuset kun haft to unge afsonere under 18 år. Det skyldes i høj grad at Færøerne har meget få tilfælde af berigelseskriminalitet, og at der på Færøerne ikke er sket en skærpelse af straffen for vold.

Når unge under 18 år skal afsone, overvejes det hver gang om den unge skal sendes til Danmark til afsoning på en sikret døgninstitution for unge eller om afsoningen kan finde sted i Arresthuset i Tórshavn (Færøerne har ikke sikrede institutioner for unge). I denne afvejning indgår bl.a. hvor lang tid den unge skal afsone, og hvor tæt vedkommende er på at fylde 18 år.

Jeg modtog ikke en belægsoversigt forud for inspektionen, og jeg beder derfor om at modtage belægsoversigter for de seneste tre år.

§ 36 i udlændingeloven (jf. anordning nr. 182 af 22. marts 2001 om ikrafttræden for Færøerne af udlændingeloven) giver adgang til administrativ frihedsberøvelse af udlændinge i forbindelse med sager om afvisning og udsendelse.

Efter udlændingelovens § 37 skal en udlænding der er frihedsberøvet efter § 36, fremstilles for retten inden tre døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse – medmindre den pågældende forinden er løsladt – således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse.

Det fremgår af udlændingelovens § 37 a, stk. 2, at den færøske retsplejelovs §§ 773-776 og 778 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36.

§ 776 i den færøske retsplejelov (lovbekendtgørelse nr. 148 af 9. marts 2004 som ændret ved lov nr. 529 af 6. juni 2007) bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter og om den bistand der ydes dem for at begrænse de erhvervsmæssige, sociale og personlige ulemper som følger af varetægten.

De bestemmelser der er fastsat om behandlingen af varetægtsarrestanter (jf. bekendtgørelse nr. 491 af 12. september 1978 om ophold i varetægtsfængsel), gælder således også for udlændinge der er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, hvis frihedsberøvelsen er opretholdt af retten i medfør af § 37.

Spørgsmålet om indsættelser efter udlændingelovens § 36 blev ikke berørt under inspektionen. Jeg beder derfor arresthuset om at oplyse nærmere om de indsættelser der har været i 2006, 2007 og 2008, herunder antallet af indsættelser og varigheden af disse.

Jeg beder om også at få oplyst om de omhandlede udlændinges ophold i arresthuset har givet anledning til eventuelle problemer med hensyn til f.eks. kommunikation, og hvad arresthuset i givet fald gør for at imødegå sådanne problemer.

6. Andre forhold

6.1 Forplejning

Arresthuset har haft planer om at indføre fuld eller delvis selvforplejning, men har imidlertid været nødt til at opgive disse planer. Det skyldes navnlig at levnedsmiddelkontrollen ikke har kunnet godkende arresthusets køkken til fuld selvforplejning på grund af manglende plads til den fornødne køle- og frysekapacitet, og at det ikke har været muligt at indgå en aftale med alderdomshjemmet i Tórshavn om levering af dybfrost-

mad til isolerede indsatte og andre der ikke er i stand til at være med i en selvforplejningsordning. Derudover har det ikke været muligt at indgå aftale med købmanden om at levere varer til arresthuset dagligt. Forplejningsordningen i arresthuset er derfor den samme som under min tidligere inspektion i 2001.

Maden leveres fra sygehuset i Tórshavn. Der er varm mad til middag og kold mad (smørrebrød) til aften. Arresthuset får kostplaner fra sygehuset så man ugevis kan se menuen for middagsmaden. Der serveres hver dag en hovedret og en bilet (forret eller dessert). I forbindelse med inspektionen modtog jeg kopier af kostplanerne for uge 33-38. Kostplanerne giver indtryk af at maden er varieret.

De indsattes talsmand som jeg havde en samtale med under inspektionen, oplyste på min forespørgsel at der ikke er noget at klage over med hensyn til maden i arresthuset – ”den er fin nok”.

De indsatte kan købe frosne færdigretter hos købmanden (jf. punkt 6.2 nedenfor) og tilberede dem i mikroovn m.m. De indsatte har derimod ikke mulighed for at købe færdiglavet varm mad udefra (f.eks. pizzaer og grillmad). For at sikre at der ikke smugles ting ind i arresthuset sammen med den (varme) mad der leveres udefra, ønsker arresthuset at der kun er én person, som er godkendt af arresthuset, til at pakke og levere maden. Arresthuset har forsøgt at indgå aftale med ejeren af en grillbar i Tórshavn om levering af mad efter bestilling fra de indsatte, men han ønsker at yderligere en person bliver godkendt til at pakke og levere maden, da han ellers vil være for bundet af aftalen. Arresthuset oplyste at der arbejdes på at finde en løsning.

I de danske arresthuset praktiseres det landet over at de indsatte kan bestille færdiglavet (varm) mad udefra. Jeg går derfor ud fra at Arresthuset i Tórshavn snart finder en løsning så de indsatte også her får mulighed for at bestille mad udefra. Jeg beder om underretning om den ordning arresthuset når frem til.

6.2 Købmand

Der er (fortsat) en købmandsordning i arresthuset som gælder for alle indsatte – både afsonere og varetægtsarrestanter. Der er ifølge husordenen mulighed for indkøb af varer tirsdag og fredag. Indkøbssedler udleveres tirsdag middag, og varerne leveres om aftenen. Indkøbssedlerne til fredag bliver udleveret torsdag, og varerne leveres fredag aften. Købmanden sælger varerne til samme pris som i forretningen i byen – og det gælder også tilbudsvare som de indsatte også har mulighed for at købe. Det koster 5 kr. pr. bestilling af varer at få dem leveret, og de indsatte slår sig typisk sammen to eller tre og afgiver en fælles bestilling.

Det blev oplyst at købmandsordningen fungerer godt.

Jeg har ingen bemærkninger til købmandsordningen.

6.3 Fjernsyn

De indsatte kan for 6 kr. om dagen leje tv af arresthuset og se seks forskellige tv-kanaler som de selv har været med til at vælge.

Talsmanden fremsatte under sin samtale med mig på vegne af de indsatte et ønske om flere tv-kanaler at vælge mellem. Jeg fremlagde ønsket for arresthusets ledelse som i brev af 18. september 2008 har oplyst at ledelsen telefonisk har kontaktet SVF (det færøske offentlige fjernsyn) og fået oplyst at SVF i forbindelse med omlægning fra analogt tv til digitalt tv vil sende fem ekstra kanaler med i standardpakken som arresthuset allerede køber. Arbejdet med omlægningen er startet, og det nye digitale tv forventes at blive taget i brug i foråret 2009 hvis ikke det nye lagting beslutter andet. Arresthuset har aftalt med talsmanden at når ledelsen ved hvilke fem nye kanaler der er tale om, skal de eksisterende seks kanaler indstilles så der ikke er sammenfald. De indsatte vil få mulighed for selv at vælge indstillingen af de nuværende seks kanaler. Herefter vil de indsatte kunne se i alt elleve forskellige kanaler.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

6.4 Køleskabe

De indsatte har ikke køleskabe på cellerne til de fødevarer som de bestiller hos købmanden. Det har tidligere været under overvejelse, men elkapaciteten i den gamle del af arresthuset er ikke tilstrækkelig til at klare installation af køleskabe på alle cellerne.

Arresthuset har oplyst at der ved en mulig fremtidig udvidelse af køkkenet vil blive taget højde for kølekapacitet til alle indsatte.

I forbindelse med min inspektion i 2001 blev det oplyst at de indsatte havde to køleskabe til deres rådighed. Jeg beder om at få oplyst om det stadig er sådan.

6.5 Fællesskab

Celledørene (bortset fra de isoleredes) er åbne i fritiden som er mellem kl. 17.00 og kl. 21.30. I dette tidsrum har de indsatte ifølge husordenen mulighed for at være sammen i fællesrum. De indsatte kan desuden være sammen under gårdturen morgen og aften (kl. 8.30-9.00 og kl. 17.00-17.30) og i forbindelse med de tre hovedmåltider som fore-

går i spisestuen. Derudover er der mulighed for arbejdsfællesskab både i værkstedet og på cellerne hvis to indsatte ønsker at arbejde sammen (jf. pkt. 3.1 ovenfor).

Mulighederne for fællesskab giver mig ikke anledning til bemærkninger.

6.6 De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Ifølge husordenen kan afsonere få besøg to gange 1 time om ugen – én gang på hverdage og én gang i weekenden. Det oplyses at der bør aftales tid i forvejen. Varetægtsarrestanter har tilladelse til besøg 1 time om ugen efter aftale med politiet.

Jeg beder arresthuset om at oplyse i hvilke tidsrum de indsatte kan få besøg, og nærmere om hvordan besøgsreglerne administreres, herunder om arresthuset dispenserer fra reglerne i særlige tilfælde hvor der kan være behov for det.

Om telefonering er der i husordenen anført at mobiltelefoner ikke er tilladt, men at der er "begrænset aflyttet adgang (...) til telefon". Det oplyses endvidere at personalet i særlige tilfælde kan videregive akutte telefonbeskeder.

Det fremgår desuden af husordenen at varetægtsarrestanter som hovedregel ikke har adgang til at telefonere, bortset fra til forsvarer i verserende straffesag og til politiet.

I forbindelse med min tidligere inspektion af arresthuset oplyste Direktoratet for Kriminalforsorgen i en udtalelse af 28. marts 2003 at direktoratet havde meddelt arresthuset at formuleringen vedrørende varetægtsarrestanters adgang til at telefonere burde ændres så den blev i overensstemmelse med § 23 i cirkulære af 19. december 1980 om varetægtsarrestanters adgang til brevveksling og besøg mv. Efter denne bestemmelse kan det – hvis forbindelsen gennem brevveksling ikke uden væsentlig ulempe kan afventes – i det omfang det er praktisk muligt, tillades varetægtsarrestanter at telefonere, medmindre politiet af hensyn til efterforskningen modsætter sig dette. Jeg henviser til pkt. 6.6 i min opfølgingsrapport nr. 3 af 28. august 2003.

Den ændring af husordenen om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere som Direktoratet for Kriminalforsorgen har bedt arresthuset om at foretage, fremgår ikke af den reviderede husorden som jeg har modtaget, og som arresthuset har oplyst ikke senere er blevet ændret. Jeg henstiller derfor at arresthuset foretager den nævnte ændring i husordenen og beder om underretning når det er sket.

6.7 Talsmandsordning

Da straffuldbyrdsloven (endnu) ikke er sat i kraft for Færøerne, er cirkulære af 15. marts 1978 om organisatoriske former for drøftelser med indsatte fortsat gældende for arresthuset. Ifølge § 2 i cirkulæret skal enhver institution hvor de indsatte i almindelighed er anbragt i fællesskab, fastlægge sådanne organisatoriske rammer som under hensyn til institutionens struktur og størrelse samt klientellets sammensætning må anses for egnede til drøftelse med de indsatte eller repræsentanter for disse.

Arresthuset er efter cirkulæret således ikke forpligtet til at have en talsmandsordning, men har valgt at have det. Det er oplyst i husordenen at der findes en talsmandsordning, og at ordningen er nærmere beskrevet på opslagstavlen i opholdsstuen.

I forbindelse med min tidligere inspektion fik jeg tilsendt kopi af opslaget om talsmandsordningen. Det fremgår heraf at der afholdes valg af talsmand hvert halve år eller når den valgte talsmand går af/bliver løsladt. 2/3 af de indsatte kan dog anmode om at der afholdes valg af talsmand. Alle indsatte kan vælges som talsmand, og valget foregår ved skriftlig, hemmelig afstemning. Arrestforvareren og overvagtimesteren holder møde med talsmanden hver anden måned.

Det blev under inspektionen den 26. august 2008 oplyst at der holdes valg af talsmand hvert kvartal eller eventuelt med længere tids mellemrum hvis den valgte talsmand er indsat i længere tid, og at der udarbejdes referat af møderne mellem ledelsen og talsmanden.

Jeg har ingen bemærkninger til talsmandsordningen.

6.8 Avishold

Det blev ikke under inspektionen nævnt hvilke aviser arresthuset holder, og jeg beder derfor om at få dette oplyst.

6.9 Euforiserende stoffer

Som nævnt under pkt. 5 ovenfor, oplever arresthuset i stigende grad at de indsatte er dømt for narkotikakriminalitet, og at mange af de indsatte bliver testet positive for euforiserende stoffer som hash, amfetamin og ecstasy når de møder til afsoning. Da mange af de indsatte således har misbrugsproblemer, kan det være svært for arresthuset helt at undgå at der smugles euforiserende stoffer ind i huset, men der bliver gjort en stor indsats for at holde stofferne ude.

Arresthuset foretager urinprøvekontrol af de indsatte, og der er indgået et samarbejde med politiet så arresthuset med mellemrum får besøg af politiets narkohunde. Som nævnt under pkt. 2.1 ovenfor, er vinduerne på gangarealerne blevet udskiftet så det ikke længere er muligt at smugle euforiserende stoffer ind den vej.

Jeg har noteret mig at arresthuset har iværksat forskellige tiltag og således gør en stor indsats for at begrænse problemet med euforiserende stoffer, og jeg foretager mig ikke videre.

6.10 Vold

Som det fremgår af pkt. 5 ovenfor, oplyste ledelsen at miljøet i arresthuset bliver meget mere barskt når mange af de indsatte eller samtlige indsatte har misbrugsproblemer.

Jeg beder på den baggrund om at få oplyst om arresthuset i takt med omfanget af de indsattes misbrugsproblemer oplever en stigende tendens til vold mellem de indsatte, og i givet fald hvad arresthuset gør for at dæmme op for volden.

6.11 Information af indsatte

I forbindelse med min tidligere inspektion modtog jeg eksemplarer af følgende informationsmateriale til de indsatte: Husordenen (revideret udgave), indkaldelse til afsoning, vejledning for besøgende og det årlige hæfte om aftenskolefag. Det blev desuden oplyst at arresthuset også var i besiddelse af kriminalforsorgens pjecer "Vejledning for anholdte" og "Vejledning for domfældte".

Arresthuset har i forbindelse med min geninspektion oplyst at husordenen ikke er blevet ændret siden den revidering der fandt sted efter min inspektion af arresthuset i 2001.

Hvis det øvrige nævnte materiale er blevet revideret siden min første inspektion, eller hvis der nu foreligger yderligere skriftligt informationsmateriale end det nævnte, beder jeg om oplysning herom og et eksemplar af materialet.

6.12 Undvigelse

Arresthuset har oplyst at der kun har været én undvigelse fra arresthuset siden det blev taget i brug i 1967. Det hænder at indsatte udebliver efter udgang.

Jeg beder om at få oplyst om der er sket en stigning i antallet af indsatte som udebliver efter udgang, efter at der er kommet flere indsatte med misbrugsproblemer.

6.13 Anvendelse af edb

Ledelsen oplyste at Arresthuset i Tórshavn er koblet på klientsystemet. Kriminalforsorgen på Færøerne kan imidlertid kun anvende en separat del af systemet som ikke er integreret med klientsystemet i Danmark. Der er tekniske problemer med at få systemerne flettet sammen, og det skyldes bl.a. at cpr-numrene på Færøerne har et ciffer mindre end cpr-numrene i Danmark. Arresthuset kan således ikke søge oplysninger om indsatte i Danmark, og kriminalforsorgen i Danmark kan ikke søge oplysninger om indsatte i Arresthuset i Tórshavn.

Når en indsat skal overføres fra Arresthuset i Tórshavn til en afsoningsinstitution i Danmark, er arresthuset derfor nødt til at printe alle oplysninger om den pågældende i klientsystemet ud og sende papirerne med ved overførslen til Danmark. Arresthuset bliver imidlertid ofte efterfølgende telefonisk kontaktet af kriminalforsorgen i Danmark som beder om kopi af materialet om den indsatte fordi det materiale som arresthuset har sendt til Danmark, ikke er kommet rette sted hen. Ifølge ledelsens oplysninger er der om året i gennemsnit 3-4 indsatte der overføres til en afsoningsinstitution i Danmark.

Arresthuset i Tórshavn modtager også indsatte fra Danmark. I disse tilfælde ringer arresthuset før overførslen til afsoningsinstitutionen i Danmark og beder om at få faxet alt materiale om den indsatte.

Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen at Direktoratet for Kriminalforsorgen på et møde i arresthuset den 27. august 2008 har lovet at se på problemerne med klientsystemet.

Som jeg bemærkede under inspektionen, er det efter min opfattelse problematisk at Arresthuset i Tórshavn og de danske afsoningsinstitutioner i forbindelse med overførsler af indsatte ikke automatisk gennem klientsystemet får oplysninger om f.eks. eventuelle selvmordsforsøg som er noteret i sikkerhedsfeltet i stamdata.

Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at orientere mig om løsningen af de nævnte problemer.

6.14 Kompensation for moms

Arresthuset i Tórshavn får ikke som danske arresthuse og fængsler refunderet udgifterne til moms. Som følge heraf får Arresthuset i Tórshavn bevilget en økonomisk kompensation. Under inspektionen gav arresthusets ledelse udtryk for at den økonomiske kompensation ikke er tilstrækkelig, og ledelsen redegjorde for problemstillingen. I brev af 8. december 2008 har arresthusets ledelse uddybet det mundtligt oplyste. Det fremgår af brevet at Arresthuset i Tórshavn betaler moms af den mad der leveres fra køkkenet på Landssygehuset, og alle de produkter som arresthuset indkøber, f.eks. tryksager, uniformer, møbler og sikkerhedsprodukter mm. Det betyder at udgiftsniveauet for Arresthuset i Tórshavn alt andet lige er 25 pct. højere end udgiftsniveauet for arresthuse og fængsler i Danmark. Hertil kommer udgifter til fragt og told.

Driftsbevillingen for Arresthuset i Tórshavn fastsættes – som for arresthuse i Danmark – ud fra et aktivitetsafhængigt tilskud hvor størrelsen af arresthuset indgår som en faktor. Arresthuset i Tórshavn får 145 kr. pr. dag pr. fangedag. Det giver i alt (145 kr. x 5.475 fangedage) 793.875 kr. i aktivitetsafhængigt tilskud om året.

Som kompensation for den manglende momsrefusion får Arresthuset i Tórshavn et årligt beløb på 200.000 kr. under betegnelsen "madordning".

25 pct. af det årlige aktivitetsafhængige tilskud på 793.875 kr. giver et beløb på knap 200.000 kr. For mig at se bliver arresthusets udgifter til moms således dækket af kompensationsbeløbet, mens udgifter til fragt og told tilsyneladende ikke bliver kompenseret.

Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse i anledning af det anførte.

7. Rapportgennemgang

7.1 Retsgrundlag

Straffuldbyrdelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 1337 af 3. december 2007 om fuldbyrdelse af straf mv. som senest ændret ved lov nr. 500 af 17. juni 2008) trådte i kraft i Danmark den 1. juli 2001. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de afvigelser som de særlige færøske forhold tilsiger, jf. lovens § 126.

Straffuldbyrdelsesloven er (endnu) ikke sat i kraft for Færøerne. De konkrete afgørelser som Arresthuset i Tórshavn træffer over for de indsatte (afsonere), har derfor ikke deres hjemmelsmæssige grundlag i straffuldbyrdelsesloven og de administrative bestemmelser som Justitsministeriet har udfærdiget i medfør heraf, men i regler der

gjaldt i Danmark før straffuldbyrdelsesloven trådte i kraft – i det omfang disse regler er sat i kraft for Færøerne.

Som nævnt indledningsvis, bad jeg i forbindelse med inspektionen om kopi af samtlige akter i de 10 seneste disciplinærsager forud for den 4. juli 2008 (tidspunktet for varsling af inspektionen), dog ikke sager der måtte være mere end et år gamle. Det ønskede materiale blev udleveret under inspektionen. Det drejer sig om ganske få sager. Jeg har således modtaget fire disciplinærsager for perioden 4. juli 2007 til 3. juli 2008.

En gennemgang af de modtagne sager skal foretages på grundlag af regler der efter straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden ikke længere anvendes i Danmark. Ud fra en ressourcemæssig betragtning har jeg derfor besluttet ikke at foretage en sådan rapportgennemgang som jeg normalt foretager i forbindelse med mine inspektioner af fængsler og arresthuse i Danmark. Jeg har ved denne beslutning desuden lagt vægt på at der – retssikkerhedsmæssigt set – kun er tale om et ganske beskedent antal sager.

Til orientering kan jeg oplyse at jeg samtidig med afgivelsen af denne rapport har rejst en sag af egen drift over for Justitsministeriet vedrørende spørgsmålet om straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden for Færøerne. Jeg har således bedt ministeriet om en udtalelse om hvornår sagen om straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden for Færøerne i henhold til § 7 i lov om Færøernes hjemmestyre (lov nr. 137 af 23. marts 1948) er blevet sendt til Rigsombudsmanden med henblik på forelæggelse for det færøske hjemmestyre. Jeg har desuden bedt om oplysninger om status i sagen.

Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Landfogeden (Politimesteren) i Tórshavn og Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef